

ТМГ. XXXVII	Бр. 4	Стр. 2027-2041	Ниш	октобар - децембар	2013.
-------------	-------	----------------	-----	--------------------	-------

UDK 016:316.7(=214.58)(497.11)"2011/2013"

Стручни рад

Примљено: 10.09.2013.

Одобрено за штампу: 25.12.2013.

Драган Тодоровић

Универзитет у Нишу

Филозофски факултет

Департман за социологију

Ниш

БИБЛИОГРАФИЈА НИШКЕ РОМОЛОШКЕ ШКОЛЕ 2011-2013.*

Апстракт

Библиографија радова обухвата публиковане радове Нишке ромолошке школе у 2011, 2012. и 2013. години и описује 25 јединица хронолошки сврстаних у две целине: 1. *радови у зборницима и књигама других аутора* и 2. *радови у часописима*. Приодат је и трећи део, који пописује 3 приказа књига и текстова Нишке ромолошке школе. Стандардна библиотечка обрада допуњена је упоредним преводима наслова прилога са српског на енглески језик и обрнуто, а сваки прилог прати резиме.

Кључне речи: Нишка ромолошка школа, библиографија, Роми, Роми Србије

BIBLIOGRAPHY OF THE ROMOLOGY SCHOOL OF NIŠ 2011-2013.

Abstract

Bibliography encompasses papers of the Nis Roma school published in 2011, 2012. and in 2013 and describes 24 bibliographic units chronologically divided into two entities: 1. Papers in proceedings and books of other authors, and 2. Papers in journals. The third part is added which gives 3 reviews of books and texts of the Nis

dragan.todorovic@filfak.ni.ac.rs

* Припремљено у оквиру пројекта *Одрживост идентитета Срба и националних мањина у пограничним општинама источне и југоисточне Србије* (179013), који се изводи на Универзитету у Нишу – Машински факултет, а финансира га Министарство просвете, науке и технолошког развоја РС

Roma school. Standard library procedure is extended by comparative translations of contributions from Serbian into English and vice versa and each paper is accompanied with the abstract.

Key words: The Romology School of Niš, Bibliography, Roma, Roma in Serbia

РАДОВИ У ЗБОРНИЦИМА И КЊИГАМА ДРУГИХ АУТОРА

1. CHALLENGES OF QUALITATIVE METHODOLOGY IN THE STUDY OF THE RELIGIOUS LIFE OF ROMA : On the Example of the Protestantization of Roma in Southeastern Serbia / Dragan Todorović

В : Социологија религије у друштву касне модерне. [Реферат саопштен на међународном научном скупу “Социологија религије у друштву касне модерне”, одржаном у Белгороду, Русија од 13. до 14. септембра 2013. године] / отв. ред. Сергей Д. Лебедев. - Белгород: Белгородский государственный национальный исследовательский университет, 2013. - Стр. 197-206

Насл. на срп. јез. : Изазови квалитативне методологије у проучавању верског живота Рома : на примеру протестантизације Рома југоисточне Србије.

* Досадашња пропитивања верског живота Рома у Србији махом су се заснивала на упитницима и анкетама социолога религије о њиховој религијској (актуелна везаност за религију и цркву) и конфесионалној (припадање некој вери) самоидентификацији, о обредном празновању два верско-етничка празника: Васуљице (14. јануар, Св. Василије) и Ђурђевдана (6. мај, Св. Ђорђе), о односу већинског верског становништва према ромској верској мањини и верској дискриминацији према Ромима, те о утицају етничко-религијских чинилаца на социјалну дистанцу према ромском народу. Истраживачи се, међутим, нису упуштали у комплексније разумевање ромске религијске културе и нијансиране систематизације начина на који верници интерпретирају сопствено верничко искуство у контексту њиховог природног окружења. Посебно у случају новијих феномена на српском религијском тржишту, као што су конверзија Рома у мале верске заједнице и начина на који се одвија овај процес: мисионарење (евангелизација), преобраћење (конверзија), односно прозелитизам (преузимање верника). У раду су описани обимни истраживачки напори на детектовању

Рома као *религијско-конфесионалног резервоара* протестантизације и начини употребе квалитативне методологије у пропитивању чиниоца ромског придруживања адвентистима, баптистима, пентекосталцима и Јеховиним сведоцима, најбројнијим и најагилнијим представницима „трећег“ крака хришћанства у југоисточној Србији.
UDK 316.74:274/279 (=214.58)(497.11-12)

2. BRANISLAV PAVLOV : Head of Jehovah's Witnesses in Bujanovac / Dragan Todorović and Jovan Živković
U : *A Priest on the Border*: [Referat saopšten na naučnom skupu sa međunarodnim učešćem "Sveštenik u pograničju", održanom u Nišu od 28. do 29. juna 2013. godine] / edited by Dragoljub B. Đorđević, Dragan Todorović i Miloš Jovanović. - Niš : Yugoslav Society for the Scientific Study of Religion, 2013. - Str. 103-121
Nasl. na srp. jez. : Branislav Pavlov : starešina Jehovinih svedoka u Bujanovcu.

* Рад је настао на основу интервјуа са Браниславом Павловим, старешином Јеховиних сведока у Бујановцу. У раду се проблематизује положај и деловање малих верских заједница на територији чије становништво вековима уназад традиционално спада у вернике Српске православне цркве и Исламске заједнице. Посебан куриозитет је тренутно верништво Јеховиних сведока у Бујановцу које се регрутује готово искључиво из редова ромског етничког корпуса. Разматрају се принципи протестантског мисионарског деловања и реакције окружујућег становништва на то деловање, као и сарадња Јеховиних сведока са локалним оштинским и верским структурама, те њихови погледи на специфичности живота у пограничју.

UDK 316.74:279.17(497.11 Bujanovac)-725 Pavlov B.

3. POLICY AND PRACTICE OF ROMANI INCLUSION IN THE EDUCATION SYSTEM OF THE REPUBLIC OF SERBIA / Dragoljub B. Đorđević
In : *Formal and informal education for Roma: different models and experience*. - Ljubljana: Inštitut za narodnostna vprašanja, 2012. - Str. 110-117
Nasl. na srp. jez. : Politika i praksa uključivanja Roma u obrazovni sistem Republike Srbije.

* Премда постоји извесна традиција у школовању Рома у Србији, заправо се тек од тзв. демократских промена 2000. године започело са њиховим систематским укључивањем у

образовни систем. Поред других стратегија, попут оне о смањивању сиромаштва, усвојена је и Стратегија унапређивања образовања Рома у Републици Србији. Нешто од тога је преточено у праксу; постигнути су и незанемарљиви резултати – посебно се успело с увођењем ромских асистената у осмогодишње школе које похађа велики број ромске деце, или чине већину, с повећаним уписом у средње школе и изненађујућим скоком уписаних ромских студената. У овоме, и у осталоме, највише се одмакло у АП Војводини, а заостало на југу земље, тамо, што је парадокс, где су Роми најзаступљенији. Генерално гледано, још много тога треба да ураде држава, већински народ, невладин сектор и сама ромска заједница.
UDK 316.74:376.74(=214.58)(497.11)

4. О ПРЕДСМРТНИМ, СМРТНИМ И ПОСМРТНИМ ОБИЧАЈИМА СТАРИЈИХ РОМА И РОМКИЊА У СЕЛИМА ЈУГОИСТОЧНЕ СРБИЈЕ / Драган Тодоровић и Драгољуб Б. Ђорђевић

У : Научни диалози (Сборник посветен на 10-годишнината од научното партнорство междy Филологическия и Философския факултет на Университетите във Велико Търново и Ниш) / редакционна колегија Радослав Радев, Христо Бонджолов и Ценка Иванова. - Велико Търново : Университетско издателство „Св. Св. Кирил и Методиј“, 2012. - Стр. 223-252
Насл. на енгл. јез. : On Pre-death, Death, and Post-death Customs of the Elderly Roma in the Villages in Southeastern Serbia.

* Роми су припадници различитих религија и конфесија. Независно од конфесионалног предзнака, Роми се увек труде да поштују све верске празнике, да обављају већину прописаних ритуала и буду добри верници. Извесне тешкоће настају због ромског специфичног доживљаја религиозности. Они немају аутохтону религију, већ је то, најчешће, мешавина више њих, са елементима паганских култова. Вековне миграције доводиле су их у непрестане контакте са културом и обичајима других народа, коју су они преузимали, прерађивали и, додајући нека сопствена обележја, настављали да практикују. Стога њихово практиковање религије није ограничено строгим придржавањем канона било које од објављених религија. Због тога их већинско окружење, неретко подржано и ставовима свештенства, најчешће оптужује за непостојаност и превртљивост у вери.

У реферату се помоћу емпиријског материјала и посматрања са учествовањем обрађују обичаји у вези са смрћу Рома југоисточне Србије. Коришћена је *“Процедура интервјуа са*

старијим Ромима/Ромкињама о предсмртним, смртним и посмртним обичајима”.

UDK 316.74:2]:393(=214.58)(497.11-12)

5. ИДЕНТИТЕТ, РЕЛИГИЈА И ОБИЧАЈИ РОМА / Драгољуб

Б. Ђорђевић

У : Промене идентитета, културе и језика Рома у условима планске социјално-економске интеграције: [Реферат саопштен на научном скупу са међународним учешћем “Промене идентитета, културе и језика Рома у условима планске социјално-економске интеграције”, одржаном у Београду од 6. до 8. децембра 2010. године] / уредили Тибор Варади и Горан Башић. - Београд : САНУ, 2012. - Стр. 31-38

Насл. на енгл. јез. : Identity, Religion, and Customs of Roma.

* Идентитет је теоријски веома флуидна, тешко ухватљива категорија. Појам идентитета не трпи једнину. Идентитети су увек многоструки. Тако, идентитет свакако није истоветан са појмом идентификације. Велики број грађана Србије несумњиво ромског идентитета у званичним пописима идентификује се као неромско становништво. Идентификујући се као нероми, Роми заправо желе да промене, а у извесним случајевима и да се одрекну свог ромског идентитета. То је пре више деценија уочен проблем *етничке мимикрије*. Тако је број Рома у Србији вишеструко већи од онога што показују званични пописи становништва. Ова појава, која се не може једносмерно објаснити, има далекосежне последице, како за аутентичну ромску политику, тако и за политику државних органа и других друштвених институција.

Државни органи у Србији покушавају да изграде концепт интеграције „инклузије“ (ваљда укључивања) Рома у србијанско друштво. Право Рома да буду *једнаки а различити* највећа је добит коју сви политички фактори, и државни и ромски, могу донети друштву у целини. У „борби“ против дискриминације и за боље услове живота природни партнери Рома су и многи грађани Србије који не живе ништа боље него Роми. Неопходно је да се за такве услове живота и сами Роми изборе. Дакле, велики је задатак еманципација уз очување кључних *вредности различитих ромских идентитета!*

UDK 316.74:2+323.15+392](=214.58) (497.11)

6. РОМИ КАО ПЕНТЕКОСТАЛЦИ У ЈУГОИСТОЧНОЈ СРБИЈИ / Драган Тодоровић

У : Промене идентитета, културе и језика Рома у условима планске социјално-економске интеграције: [Реферат саопштен

на научном скупу са међународним учешћем “Промене идентитета, културе и језика Рома у условима планске социјално-економске интеграције”, одржаном у Београду од 6. до 8. децембра 2010. године] / уредили Тибор Варади и Горан Башић. - Београд : САНУ, 2012. - Стр. 463-478
Насл. на енгл. јез. : Roma as a Pentecostals in the Southeastern Serbia.

* Више од других, по учинцима у верском раду с ромском популацијом, издваја се пентекостални покрет, карактеристичан по проповедању поруке јеванђеља у сили Духа Светога. Центром јеванђеоског хришћанства у Србији сматра се град Лесковац, у коме постоји чиста ромска пентекостална црква, позната под називом „Црква под шатром“, са неколико стотина крштених верника.

Рад се заснива на подацима прикупљеним посматрањем са учествовањем у верским ритуалима, те дубинским интервјуима са Ромима верницима Еванђеоске пентекосталне цркве и њиховим пасторима.

UDK 316.74:279.15(=214.58)(497.11-12)

7. ПРОМЕНЕ У СВАДБЕНИМ ОБИЧАЈИМА ТОПЛИЧКИХ РОМА / Баја Саитовић

У : Промене идентитета, културе и језика Рома у условима планске социјално-економске интеграције: [Реферат саопштен на научном скупу са међународним учешћем “Промене идентитета, културе и језика Рома у условима планске социјално-економске интеграције”, одржаном у Београду од 6. до 8. децембра 2010. године] / уредили Тибор Варади и Горан Башић. - Београд : САНУ, 2012. - Стр. 479-487
Насл. на енгл. јез. : Changes in Wedding Ceremonies of Roma from Toplica.

* Свадбени ритуали или женидбени обичаји код Рома најбогатији су церемонијал у животном циклусу Рома. Свадба код Рома осликава положај жене, даје слику друштвене стварности, испољава економску моћ оних који ступају у брак, сродничке односе итд. Социолошком анализом ромске свадбе могуће је упознати најразличитије сегменте културе Рома.

Током времена свадбени ритуали доживели су корените промене. Анализом свадбе у прокупачком крају могу се приметити снажне промене друштвених процеса у ромској заједници у прошлом веку, иако Роми у Топлици имају своје друштвене, историјске и културне специфичности. Резултате оваквог рада могуће је користити не само за даље богаћење

науке (тј. укупног фонда научног знања из области социологије културе) већ и за практичне сврхе бољег упознавања ромске културе за рад могућих социјалних активности овдашње српске државе, али и других држава у региону, када је реч о проблему интеграције Рома.

UDK 316.7:392.51(=214.58)(497.11 Топлица)

8. РОМИ И ПРЕЛАЗАК НА ПРОТЕСТАНТИЗАМ : на примеру југоисточне Србије / Драган Тодоровић
 У : Образовање и савремени универзитет, том 3: [Реферат саопштен на научном скупу са међународним учешћем “Наука и савремени универзитет”, одржаном у Нишу од 10. до 11. новембра 2011. године] / главни и одговорни уредник Бојана Димитријевић. - Ниш : Филозофски факултет у Нишу, 2012. - Стр. 454-471
 Насл. на енгл. јез. : Roma and Conversion to Protestantism : On the Example of Southeastern Serbia.
 * Опоначајући образац распрострања у европским, па и балканским земљама, протестантске верске заједнице у Србији посебну пажњу усмеравају према етничким и верским мањинама, омиљеним извором њиховог опстанка, ширења и раста. У њеним југоисточним крајевима посебно, Роми представљају религијско-конфесионални резервоар протестантизације, најпре због запостављања икаквог пасторалног рада међу њима од стране традиционалних цркава и верских заједница.
 Рад се заснива на подацима прикупљеним посматрањем са учествовањем у верским ритуалима, те дубинским интервјуима на бази структурисаног упитника са Ромима верницима Хришћанске баптистичке цркве, Хришћанске адвентистичке цркве, Еванђеоске пентекосталне цркве и Јеховиних сведока у југоисточној Србији.
 UDK 316.6:2(=214.58)(497.11-12)
 274(=214.58)
9. PROTESTANTISM AMONG ROMA IN SOUTHEASTERN SERBIA: State and Consequences / Dragan Todorović
 U : Identity in the Era of Globalization and Europeanization: [Referat saopšten na naučnom skupu sa međunarodnim učešćem “Identitet u doba globalizacije i evropeizacije”, održanom u Skoplju od 3. do 4. novembra 2011. godine]. - Skopje: Institute for Sociological, Political and Juridical Research : Institute of Sociology, Faculty of Philosophy : University Ss. Cyril and Methodius, 2012. - Str. 349-361

Nasl. na srp. jez. : Protestantizam među Romima u jugoistočnoj Srbiji : stanje i posledice.

* Ромска конверзија у протестантски вернички корпус преображава им све видове свакодневице, доносећи им достојанство и уважавање, бригу и скрб, наду и перспективу, поштовање у већинском окружењу. Остварени су позитивни ефекти у повећању квалитета живота у ромским породицама: смањење ситног криминала, алкохолиз-ма, наркоманије и проституције, побољшање хигијенских, радних и образовних навика. Верски фактор угрожава традиционално поимање *Рроманије*-а, система правила и вредности за образац идентитета. Не наглашава се више припадност једној уједињеној и хомогеној етничкој групи, већ је идентификација уздигнута на ниво религијске припадности. Културни идентитет новообраћених Рома све је више у сагласју са прокламованим вредностима истоверника.

Рад се заснива на подацима прикупљеним посматрањем са учествовањем у верским ритуалима, те дубинским интервјуима на бази структурисаног упитника са Ромима верницима Хришћанске баптистичке цркве, Хришћанске адвентистичке цркве, Еванђеоске пентекосталне цркве и Јеховиних сведока у југоисточној Србији.

UDK 274(497.11-12)

10. ORTHODOX PRIESTS AND THE PROTESTANT ROMA : A Bit of Empirical Research from the South of Serbia / Dragoljub B. Đorđević and Dragan Todorović

U : Orthodoxy from an Empirical Perspective: [Referat saopšten na naučnom skupu sa međunarodnim učešćem "Pravoslavlje u empirijskoj perspektivi", održanom na Srebrnom jezeru od 24. do 25. juna 2011. godine] / edited by Mirko Blagojević and Dragan Todorović. - Niš : Yugoslav Society for the Scientific Study of Religion, 2011. - Str. 175-188

Nasl. na srp. jez. : Pravoslavni popovi i Romi protestanti : nešto empirije sa juga Srbije.

* У природи је религија и верских заједница да се шире и учвршћују. Без тога долазе у опасност да стагнирају и, у најнеповољнијем исходу, копне и нестају. Православна вероисповест поред свих недаћа, које су је задесиле у прошлом веку, ових се деценија мора носити и са надирућом протестантизацијом становништва на својим традиционалним просторима. За протестантске деноминације нарочито су интересантне тзв. националне мањине. У Србији, посебно на

њеном југу, камо је далеко одмакло распрострањавање четири протестантске деноминације – баптистичке, адвентистичке, Јеховиних сведока и пентекосталне – Роми су тај пожељни резервоар мисионарења, преобраћања и прозелитизма. Ако га црпу протестантске заједнице, а црпу га, зашто то не чини и Српска православна црква? Аутори настоје да одговоре на постављено питање анализом интервјуа са тројицом православних попова и неколицином Рома протестаната.

UDK 316.74:271.22(497.11)

316.74:274/278(=214.58)(497.11)

11. РОМИ У ЈУГОИСТИЧНОЈ СРБИЈИ : од дефтера до пописа

2002. / Драган Тодоровић

У : Становништво југоисточне Србије : демографска репродукција и социо-културна динамика: [Реферат саопштен на округлом столу “Становништво југоисточне Србије : демографска репродукција и социо-културна динамика”, одржаном у Нишу 13. маја 2011. године] / приредио Љубиша Митровић. - Ниш : Центар за научна истраживања САНУ и Универзитета у Нишу, 2011. - Стр. 201-222

Насл. на енгл. јез. : Roma in Southeastern Serbia: From Defter to 2002. Census.

* Различити историјски моменти одређивали су миграциона кретања Рома ка српским територијама: пораза Турака под Бечом 1683; велика сеоба српског народа у јужнословенске земље под аустроугарском владавином 1690; прелазак из Румуније, почевши од 1711, након укидања ромског ропства у Дунавској кнежевини; доба након аустријске окупације Србије 1718, све до 1791, укључујући одредбе аустријске царице Марије Терезије и цара Јосифа II; ослобођење Србије од Турака 1878. Турски пописи из XV и XVI века обухватили су јужне српске земље као административна подручја турске царевине, а заједно с другим становништвом и Роме као харачке обвезнике. Праћењем евиденције о убирању редовних и ванредних државних и феудалних новчаних намета могу се прикупити драгоцени подаци о Ромима хришћанске и исламске вероисповести. Са пописивањем поданика у јужносрбијанским варошицама и касабама наставља се и након ослобођења од турског јарма: уз сва ограничења статистичке методологије, издвојено се броји и становништво у ромским махалалама на периферији или прилазима варошицама, као и у сеоским насељима. Евидентирање кретања декларисаних Рома у Србији у новијем периоду започиње 1948. године и наставља се у

званично вођеним пописима из 1953, 1961, 1971, 1981, 1991. и 2002. године.

UDK 314.722(=214.58)(497.11-12)(091)

12. **ЈОВАН ЋИРИЋ КАО РОМОЛОГ**: Роми Ниша, Пирота и Лесковца / Драгољуб Б. Ђорђевић и Драган Тодоровић
 У : Социологија насеља траговима Јована Ћирића / приредила Драгана Стјепановић Захаријевић. - Ниш : Филозофски факултет у Нишу, 2011. - Стр. 36-45
 Насл. на енгл. јез. : Jovan Ćirić as a Romologist : The Roma in Niš, Pirot, and Leskovac.

*Проф. др Јован Ћирић, зачетник демографским истраживања југоисточне Србије, остаће упамћен и по својим текстовима о ромским малама (махалама) овог дела земље, најпре Ниша, Лесковца и Пирота. Прво је далеке 1979. године у Лесковачком зборнику објавио текст под насловом „Насеља Рома као обележја градске периферије (На примеру градова југоисточне Србије)“, језгровито показујући како су ромска насеља увек била на ободу градског језгра и имала обележја градске периферије. Затим се 1991. године у Nissi, тадашњем нишком часопису за друштвено-историјска и културна питања, појавио рад „Прилог пореклу и прошлости Рома у Нишу и нишком крају“. Уз поновни осврт на ромске мале, аутор прати ромско досељавање у нишком рејону, ослањајући се на ретку и оскудну историјску грађу. Коначно, у Енциклопедији Ниша (Природа, простор, становништво), 1995. године публикована је Ћирићева енциклопедијска јединица о историјату насељавања нишког краја ромским становништвом, као и приказ седам ромских насеља (Београд мала, Стамбол капија мала, Рабаца мала, Чаир мала, Черга мала, мала Нишавско корито и Циглана мала).

UDK 316.72(=214.58):929 Ћирић Ј.

13. **ПРОТЕСТАНТИЗАМ** : нова религија Рома југоисточне Србије / Драган Тодоровић
 У : Antropologija, religija i alternativne religije : kultura identiteta: [Referat saopšten na naučnom skupu sa međunarodnim učešćem “Antropologija religije i alternativne religije : kultura identiteta”, одржаном у Београду од 5. до 6. новембра 2010. године] / uredio Danijel Sinani. - Beograd : Srpski genealoški centar : Odeljenje za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu, 2011. - Str. 235-266
 Nasl. na engl. jez. : Protestantism : New religion of Roma from Southeastern Serbia.

* Деценију и по уназад, у религијском пољу Србије траје појачани утицај “малих верских заједница” – адвентиста, пентекосталаца, Јеховиних сведока, баптиста, методиста, мормона... Прелазак на протестантизам донео је Ромима много тога што им је било ускраћено у православљу, римокатоличанству и исламу: достојанство и уважавање, бригу и скрб, наду и перспективу. Рад се заснива на подацима прикупљеним посматрањем са учествовањем у верским ритуалима, те дубинским интервјуима на бази структурисаног упитника са Ромима верницима Хришћанске баптистичке цркве, Хришћанске адвентистичке цркве, Еванђеоске пентекосталне цркве и Јеховиних сведока у југоисточној Србији.

UDK 314.74:274/279(=214.58)(497.11-12)

14. ПРОТЕСТАНТИЗАЦИЈА СРБИЈЕ: Случај Лесковца и јужне Србије / Драган Тодоровић

У : Религије у свету / приредили Драгољуб Б. Ђорђевић и Предраг Стајић. - Нови Сад, Лесковац : Прометеј и Лесковачки културни центар, 2011. - Стр. 161-184

Насл. на енгл. јез. : Protestantization of Serbia : The Case of Leskovac and South Serbia.

*У раду су представљене информације из разговора са старешинама и верницима четири верске заједнице – Хришћанске баптистичке цркве, Хришћанске адвентистичке цркве, Јеховиних сведока и Еванђеоске пентекосталне цркве – које представљају окосницу протестантског верског организовања данас у јужној Србији. Посебан осврт учињен је на представљање протестантског верског организовања у граду на Дубочици.

UDK 316.74:2

316.74:274/279(497.11-13 Лесковац)

15. ROMANI CULTURE OF DEATH : On Predeath, Death, and Afterdeath Customs of Roma of Southeast Serbia / Dragan Todorović and Dragoljub B. Đorđević

У : *Духовна и материјална култура на Ромите*: [Реферат саопштен на научном скупу са међународним учешћем “Духовна и материјална култура Рома”, одржаном у Скопљу од 16. до 17. маја 2004. године] /. - Скопје: Здружение на љубители на ромска фолклорна уметност „Романо Ило“, 2011. - Стр. 131-146

Насл. на срп. јез. : Ромска култура смрти: о предсмртним, смртним и посмртним обичајима Рома у југоисточној Србији.

* Роми су припадници различитих религија и конфесија. У Србији Роми јесу припадници ислама, католичанства и протестантизма, али је убедљиво највише оних који исповедају православно хришћанство. Они јесу и најстарији по доласку у Србију, јер се спомињу још у време Стевана Немање, оца Светог Саве и оснивача средњовековне српске државе. Ромско практиковање религије није ограничено строгим придржавањем канона било које од објављених религија. У реферату се помоћу емпиријског материјала и посматрања са учествовањем обрађују обичаји у вези са смрћу Рома југоисточне Србије. Коришћена је *“Процедура интервјуа са старијим Ромима/Ромкињама о предсмртним, смртним и посмртним обичајима”*.

UDK 316.74:2]:393(=214.58)(497.11-12)

РАДОВИ У ЧАСОПИСИМА

16. БИБЛИОГРАФИЈА НИШКЕ РОМОЛОШКЕ ШКОЛЕ 2011-2013. / Драган Тодоровић
У : Теме. - Год. 37, бр. 4(2013), стр. 1383–1397
Насл. на енгл. јез. : Bibliography of the Romology School of Niš 2011-2013.

* Библиографија радова обухвата публиковане радове Нишке ромолошке школе у 2011, 2012. и 2013. години и описује 25 јединица хронолошки сврстаних у две целине: 1. *радови у зборницима и књигама других аутора* и 2. *радови у часописима*. Придат је и трећи део, који пописује 3 приказа књига и текстова Нишке ромолошке школе. Стандардна библиотечка обрада допуњена је упоредним преводима наслова прилога са српског на енглески језик и обрнуто, а сваки прилог прати резиме.

UDK 016:316.7(=214.58)(497.11)"2011/2013"

17. ПРЕОБЛАДАЈУЩИЕ СЕРБСКИЕ СМИ О ЦЫГАНАХ / Драган Тодорович и Деян Маркович
У : *Світ соціальних комунікацій*. - Год. 3, бр. 10(2013), стр. 91-95
Насл. на срп. јез. : Већински медији у Србији о Ромима

* Однедавно у статусу националне мањине, Роми у Србији су у прошлости и данас бивали најчешћим објектом изражавања социјалне дистанце већинског становништва, али и осталих мањина. Поред одбијања пријатељовања и друговања, о њима је створена палета негативних стереотипа и предрасуда, уз ретке

примере позитивног одношења. Српска медијска сцена их је најчешће подржавала, неретко стварала, а најмање умањивала и свладавала. Поред констатовања стања анализом неколицине емпиријских извештаја, аутори у раду предлажу листу конкретних медијских потеза, чијом би се реализацијом допринело истинском разумевању и превазилажењу незавидног положаја ромске националне мањине у нашој и државама у региону.

UDK 007:304:070

18. ЕТНОГРАФСКО-СОЦИОГРАФСКИ ПОКАЗАТЕЉИ
РАШИРЕНОСТИ ПРОТЕСТАНТСКИХ ВЕРСКИХ
ЗАЈЕДНИЦА У ЈУГОИСТОЧНОЈ СРБИЈИ : са посебним
освртом на Роме протестанте / Драган Тодоровић
У : *Етнoлoшкo-антpoпoлoшкe свeскe*. - Год. 35, бр. 19(2012),
стр. 87-111
Насл. на енгл. јез. : Sociographic Indicators of the Spreading of
Protestant Religious Communities in Southeastern Serbia : With a
Special Emphasis on Protestant Roma

* Анализом садржаја прикупљене етнографске и социолошке грађе и продубљених интервјуа са верницима и старешинама, аутор у раду даје етнографско-социолошки приказ распрострањености протестантских верских заједница у југоисточној Србији (Хришћанска баптистичка црква, Јеховини сведоци, Хришћанска адвентистичка црква и Еванђеоска пентекостална црква), с кратким представљањем по једне карактеристичне верске заједнице у којој Роми чине преовлађујуће верништво.

UDK 274/278-4(=214.58)(497.11-12):39

19. ULOGA KULTURNIH FAKTORA U PROTESTANTIZACIJI
ROMA JUGOISTOČNE SRBIJE / Dragan Todorović
U : *Kultura*. - God. 45, br. 136(2012), str. 376-402
Nasl. na engl. jez. : The Role of Cultural Factors in the
Protestantisation of Roma in Southeastern Serbia

* Протестанти у југоисточној Србији, користећи се незаинтересованошћу официјелних религијских структура и великодостојника православља и ислама, отворили су се за ромске проблеме, са много хришћанске љубави укључили их у постојеће групне активности и подстакли на изградњу новог, у Светом писму утемељеног, идентитета. Под протестантизацијом Рома подразумевамо новији процес масовног укључивања српских Рома у мале верске заједнице

протестантске провенијенције. Незаобилазну улогу у том процесу имају културни фактори, односно подударање елемената ромског културног идентитета са религиозним доживљајем протестантских верских заједница, међу којима су најважнији: улога песме и игре у слављењу Бога, неспутаност и експресивност испољавања духовности и присност успостављених верничких веза. Истраживање је обављено на узорку 60 крштених верника ромске националности, као и 14 ромских и неромских верских старешина. Подаци су прикупљени методом продубљеног интервјуа на основу стандардизоване процедуре са Ромима верницима и неромским и ромским старешинама протестантских верских заједница у југоисточној Србији (Хришћанска баптистичка црква, Јеховини сведоци, Хришћанска адвентистичка црква и Еванђеоска пентекостална црква.

UDK 316.644:2(=214.58)(497.11-12)"2008/2009"
274(=214.58)(497.11-12)

20. SOCIJALNA DISTANCA PREMA ROMIMA : etnička i verska manjina / Dragan Todorović
U : Romanonevipe. - God. 15, br. 64-65-66(2011), str. 108-113
Nasl. na engl. jez. : Social Distance toward Roma : Ethnical and Religiosity Minority

* Изградња нових етничких односа на Балкану није могућа без трезвог суочавања са постојећим проблемима, посебно у сфери регулисања међуетничких односа. Као национална мањина подједнако заступљена у Србији, Бугарској и Македонији, Роми су у прошлости и данас бивали најчешћим објектом изражавања социјалне дистанце већинског становништва, али и осталих мањина. У раду се даје кратак преглед једног броја истраживања из протекле деценије о присутности и обиму социјалне дистанце према ромском народу у трима посматраним земљама.

UDK 316.647.82-054(497:=214.58)

21. РОМИ НА БАЛКАНУ И У СРБИЈИ / Драган Тодоровић
У : Теме. - Год. 35, бр. 4(2011), стр. 1137-1174
Насл. на енгл. јез. : Roma in the Balkans and Serbia

* Подстакнут чињеницом која говори о томе да се први корак у разбијању стереотипа и предрасуда према ромском народу састоји у темељном упознавању његове прошлости и садашњости, живота и обичаја, културе уопште, аутор обрађује разасуте домаће и иностране историјске, етнографске,

етнолошке, антрополошке, литерарне, социолошке, ромолошке и ине извештаје о Ромима на Балкану, с посебним освртом на њихов положај у Србији.

UDK 316.647.8(=214.58)(497.11-12)

22. ПРОТЕСТАНТИЗАМ НА БАЛКАНУ И У СРБИЈИ / Драган Тодоровић

У : Социолошки преглед. - Год. 45, бр. 3(2011), стр. 265-294

Насл. на енгл. јез. : Protestantism in the Balkans and Serbia

* Студиозном анализом садржаја прикупљене теолошке, етнографске, историјске, социолошке и ине грађе, аутор у раду представља најзаступљеније протестантске верске заједнице на Балкану, у бившим републикама некадашње Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и данашњој Србији (калвинисти, лутерани, баптисти, методисти, назарени, адвентисти, Јеховини сведоци и пентекосталци), осврћући се и на моменте који су укључивали деловање међу Ромима.

UDK 316.74:274(497.11)

*ПРИКАЗИ КЊИГА И ТЕКСТОВА
НИШКЕ РОМОЛОШКЕ ШКОЛЕ*

23. NA KONJU S LAPТОРОМ U BISAGAMA / Marija Šerić
U: Društvena istraživanja, God. 21, бр. 2(116)(2012), стр. 596-598
*Напомена : Приказ књиге: На коњу с лаптопом у бисагама : увод у ромолошке студије / Драгољуб Б. Ђорђевић. – Ниш и Нови Сад : Машински факултет и Прометеј, 2010. - 464 стр.
24. ZA ROME I O ROMIMA, S POŠTOVANJEM / Mia Karamehić
U: Diskursi, God. 1, бр. 2(2011), стр. 187-191
*Напомена : Приказ књиге: На коњу с лаптопом у бисагама : увод у ромолошке студије / Драгољуб Б. Ђорђевић. – Ниш и Нови Сад : Машински факултет и Прометеј, 2010. - 464 стр.
25. SOCIOLOGIZACIJA ROMOLOGIJE – PRVO IDENTITET, A ONDA PRIBLIŽAVANJE / Milovan Vuković
U: Sociologija, God. 53, бр. 3(2011), стр. 372-377
*Напомена : Приказ књиге: На коњу с лаптопом у бисагама : увод у ромолошке студије / Драгољуб Б. Ђорђевић. – Ниш и Нови Сад : Машински факултет и Прометеј, 2010. - 464 стр.